

חזרת הסמיכה בזמנינו ולעתידי לבוא

1. רמב"ם הל' סנהדרין פ"ד הלכה יא

נראין לי הדברים שאם הסכימו כל החכמים שבארץ ישראל למנות דיינים ולסמוך אותם הרי אלו סמוכים ויש להן לדון דיני קנסות ויש להן לסמוך לאחרים. אם כן למה היו החכמים מצטערין על הסמיכה כדי שלא יבטלו דיני קנסות מישראל? לפי שישראל מפוזרין ואי אפשר שיסכימו כולן. ואם היה שם סמוך מפי סמוך אינו צריך דעת כולן אלא דן דיני קנסות לכל, שהרי נסמך מפי בית דין. והדבר צריך הכרע.

2. רדב"ז שם

על לשון זה סמכו חכמי צפת והגדול שבהם לסמוך סמוכין לדון דיני קנסות ולא עלה בידם. לפי שהחכם שהיה בירושלים לא הסכים עמהם ושאלו את פי בעודי במצרים ואת פי חברי ולא הסכמנו ואני הארכת באותה תשובה לבטל דעתם.

3. בפיהמ"ש להרמב"ם ריש סנהדרין משנה ג'

שאם לא תאמר כן אי אפשר שתמצא ב"ד הגדול לעולם לפי שנצטרך שיהיה כל אחד מהם סמוך על כל פנים. והקב"ה יעד שישובו כמו שנאמר ואשיבה שופטין כבראשונה ויועצין כבתחלה אחרי כן יקרא לך עיר הצדק. וזה יהיה בלא ספק כשיכון הבורא יתברך לבות בני אדם ותרבה זכותם ותשוקתם לשם יתברך ולתורה ותגדל חכמתם לפני בא המשיח כמו שיתבאר זה בפסוקים הרבה במקרא.

4. תשובת מהר"י בירב (בקונטרס סמיכת זקנים ע' לט)

שלדעת הרמב"ם אי אפשר שיבנה בית המקדש עד שתעשה הסמיכה שכן כתב בפירוש המשנה... ופירושו שקודם ישובו השופטים, ואחר תבא הישועה.

5. שו"ת מהרלב"ח (שם ע' נא)

וגם מזה חזר בו בפסק מהטעם שכתבתי בקונדרסי הא'. כי מ"ש אחרי כן יקרא לך עיר הצדק אינו ייעוד על הבנין, כי כבר היא בנויה קודם השבת השופטים. אלא ייעוד על השם לבד שהשופטים יעשו משפט וצדקה, ולכן תקרא עיר הצדק.

6. מגילה יז:

וכיון שנתקבצו גליות, נעשה דין ברשעים... וכיון שכלו הפושעים מתרוממת קרן צדיקים... וכיון שנבנית ירושלים בא דוד, שנאמר אחר ישובו בני ישראל ובקשו את ה' אלהיהם ואת דוד מלכם.

7. שו"ת מהרלב"ח שם

שעיקר ברכת השיבה היא לומר שהקדוש ברוך הוא עושה דין ברשעים אחר קבוץ גליות. ומה שכללו השבת השופטים באותה הברכה הוא לפי שהוא מהענין. רוצה לומר שכיון שאותו הדין יעשה אז ברשעים על ידי הקדוש ברוך הוא, אנו מתפללים לפניו יתברך שישלב שופטינו כבראשונה כדי שגם הם ילכו בדרכיו ויעשו משפט ברשעים לא מטעם שיהיה באותו הזמן ממש.

8. ברכות כט.

הביננו ה' אלהינו לדעת דרכיך ומול את לבבנו ליראתך ותסלח לנו להיות גאולים ורחקנו ממכאובינו ודשננו בנאות ארצך ונפוצותינו מארבע תקבץ והתועים על דעתך ישפטו ועל הרשעים תניף ידיך..
רש"י: כנגד צדקה ומשפט. לשון אחר והתועים במשפט על דעתך ישפטו - השיבם ללמדם לשפוט כדברך. וכן עיקר נראה לי וכן בה"ג.

9. תומים סי' א ס"ק ב

אך נראה דהרמב"ם אזיל לשיטתו דכתב בסוף הלכות מלכים שאין דבר ברור שאלהו יבא קודם משיח... אמנם לפי מאי דקיי"ל וקיבלו רוב מחברים בבירור דאלהו יבא קודם משיח אם כן הוא מוסמך מאחיה השלוני ואף הוא ישית ידו לסמוך אחרים ויחזור הסמיכה למקומו.

10. שו"ת מהרלב"ח ע' יד

אמנם בזקנותו חזר בו כי... אין קושיא כלל איך ישובו הסנהדרין אם אין כח ביד כל החכמים לסמוך שהרי אליהו ע"ה עתיד לבא עם המשיח והוא סמוך קיים בגוף ונפש ויכול לסמוך לכל בתי דיני ישראל. גם המשיח בעצמו על פי מ"ש ז"ל בפירוש הפסוק המיועד עליו ונשא ממש, יכול לסמוך לכל מי שיהיה ראוי כמו שסמך מרע"ה לשבעים זקנים.

11. תשובות מהר"י בירב ע' מז

דאליהו הרי הוא כשאר הצדיקים שמתו שכשיחיו לא יועיל הסמיכה שנעשה להם מקודם בזה העולם וכו' וכן נראה מאותה התשובה שהשיב רא"י בתרומת הדשן סי' ק"ב על אשת אליהו כשעלה למרום אם היא מותרת.

תרומת הדשן שם: הכא מני י"ל אשת רעהו אסורה ולא אשת מלאך, שכולן רוחני ולא גופני.

12. שו"ת חתם סופר ו סי' צח

אבל האמת יורה דרכו כי מעולם לא עלה אלי' בגופו למעלה מיו"ד טפחים אך נפרדה נשמתו מגופו שם והנשמה עולה ומשמש למעלה בין מלאכי שרת וגופו נתדקדק ושורה בג"ע התחתון בעוה"ז וביום הבשורה במהרה בימינו תתלבש נשמתו בגוף הקדוש הלז ואז הוא ככל אדם מחכמי ונביאי ישראל והוא מוסמך מרביו אחיה השילוני או ממרע"ה אם הוא פנחס והוא יסמוך את חכמי ישראל ואז יש לו דין ככל בני ישראל וכן בכל פעם שמתגלה ומתראה בעוה"ז מלובש בגופו הזך אך כשמתגלה בנשמתו כמו ביום המילה אז איננו מחויב במצות במתים חפשי כתיב.